

2023 in het kort

Beknopt jaarverslag

van de Protestantse Kerk in Nederland

Protestantse
Kerk

Vonken van hoop

Opa en oma die bij kliederkerk met de kleinkinderen knutselen. Statushouders die voor vrienden koken in de pastorie waar ze tijdelijk wonen via De Thuisgevers. Een dorpsgemeente die weer toekomst ziet nu ze samen optrekt met een buurgemeente.

Het zijn vonkjes van hoop. Misschien doen ze geen vuur ontbranden. Misschien doven ze weer uit. Maar dan gloeien er weer nieuwe op. Het is kenmerkend voor het afgelopen jaar. Als je deze samenvatting van ons jaarverslag doorbladert, zie je hoeveel moois er gebeurt. Tegelijk is het vaak klein en kwetsbaar.

Heel waardevol zijn de stappen die we als dienstenorganisatie hebben gezet in de samenwerking met de classes. We zijn intensief in gesprek over het ondersteunen van gemeenten die het water aan de lippen staat. Samen bouwen we aan concrete vormen van steun voor deze kerkplekken.

Ook belangrijk om te noemen: we hebben een eerste balans opgemaakt van het beleidskader *De toekomst open tegemoet*. We zien dat het toekomstgericht kerk-zijn écht vorm begint te krijgen, ook al zijn er nog veel stappen te zetten.

2023 liet zien dat de kerk standvastig is én dat de praktijk weerbarstig is. Het breekt kerken soms bij de handen af. Het is de kunst om niet alles te willen vasthouden of alles te willen oplossen. Om stappen te zetten zonder de route te weten. In vertrouwen dat de vonkjes genoeg licht geven.

**Mr. drs. G.H. (Greetje)
van der Waaij**
voorzitter bestuur

**Ing. G.J. (Jurjen)
de Groot MBA**
algemeen directeur

▲ Het project
De Thuisgevers is
verlengd tot en met 2024.

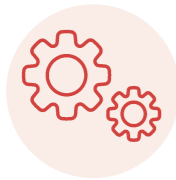
Onze missie

De Protestantse Kerk in Nederland heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een veelkleurig mozaïek van kerkplekken. De dienstenorganisatie helpt deze plekken om vorm te geven aan de kerk van vandaag en morgen.

De missie van de dienstenorganisatie is om bij te dragen aan toekomstgericht kerk-zijn: betrokken op God, elkaar en de wereld. We ondersteunen lokale gemeenten, andere kerkplekken, classes en het geheel van de Protestantse Kerk als vindplaats van geloof, hoop en liefde.

4 thema's

Met onze dienstverlening willen we aansluiten bij kerken in elke fase van hun bestaan. Om dit zo goed mogelijk te doen, is ons aanbod verdeeld in vier thema's:

1. Werken aan de basis
2. Werken aan toekomstbestendigheid
3. Werken aan toekomstgerichtheid
4. Kerk-zijn tussen 18 miljoen Nederlanders

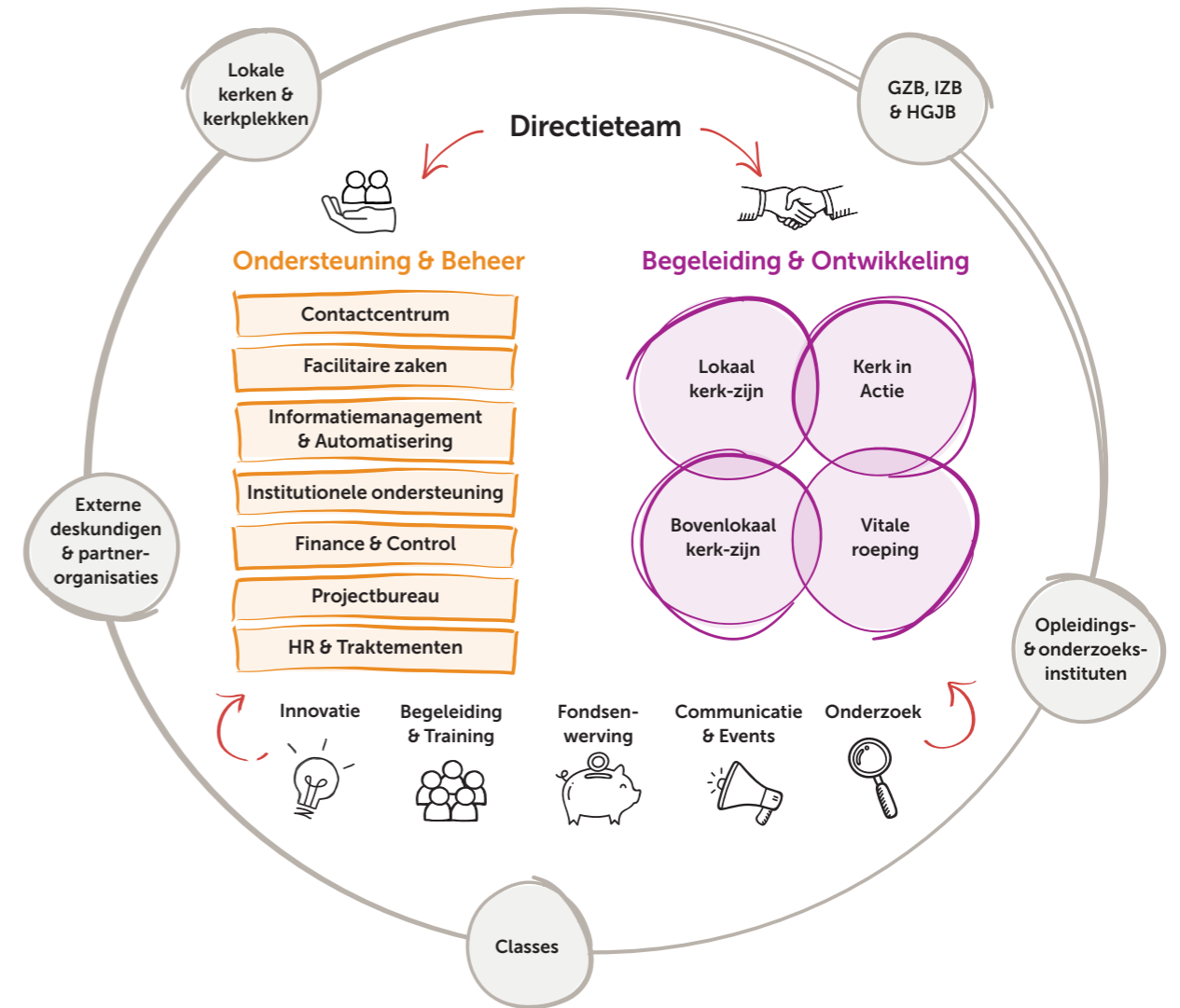
In dit verkorte jaarverslag laten we zien welke activiteiten we binnen deze thema's hebben uitgevoerd. We kijken ook naar het werk van Kerk in Actie. En we geven inzicht in onze mensen en middelen.

Missio Dei

Het uitgangspunt in ons werk is de Missio Dei. We richten onze blik op wat God aan het doen is in deze wereld. Dat vraagt om oefening in een 'spiritualiteit van alertheid': om open, waakzaam en verwachtingsvol te werken aan de kerk.

Onze organisatie

De dienstenorganisatie is maar een van de bouwstenen voor een levende kerk. We doen ons werk samen met lokale gemeenten, classes, partnerorganisaties, en opleiders en onderzoekers. Zo vormen we een brede beweging die bouwt aan de kerk van morgen.

2023 | Op hoofdlijnen

Voordat we inzoomen op de activiteiten van de dienstenorganisatie, kijken we eerst van een afstandje naar ons werk. Wat waren de hoofdlijnen van 2023?

In gesprek met de lokale kerk

We werken hard om onze ondersteuning beter te laten aansluiten op de uitdagingen van lokale gemeenten en andere kerkplekken. We zijn daarvoor in gesprek met de classes en andere betrokken partners. Samen zoeken we wat lokale gemeenten nú nodig hebben. Dat heeft onder meer geleid tot een andere indeling van ons aanbod. We werken voortaan met de volgende vier thema's: *Werken aan de basis* (zie pag. 8-9), *Werken aan toekomstbestendigheid* (zie pag. 10-11), *Werken aan toekomstgerichtheid* (zie pag. 12-13) en *Kerk-zijn tussen 18 miljoen Nederlanders* (zie pag. 14-15).

In contact met nieuwe doelgroepen

Via online platforms en live events bereiken we steeds meer jongeren die bezig zijn met zingevingsvragen. Via categoriaal pastores is er pastorale zorg voor een scala aan doelgroepen (van zorg tot krijgsmacht, van binnenvaart tot doven). En pioniersplekken en kliederkerken verwelkomen jong en oud.

In verbinding met de wereldkerk

Kerk in Actie speelt een belangrijke rol in het verbinden van lokale gemeenten in Nederland met de wereldkerk. We kunnen over en weer van elkaar leren, elkaar inspireren, en geloof, hoop en liefde delen.

In beweging voor de kerk van morgen

De samenwerking met partners binnen en buiten onze organisatie krijgt steeds meer vorm. Zo zijn er intensieve samenwerkingstrajecten gestart met onder meer de VKB en de PThU.

► *Rond een thema als 'kleur in de kerk' wordt samengewerkt met andere organisaties.*

4x kerkbreed project

1 Ambtsuisie

De Protestantse Kerk denkt momenteel diepgaand na over het ambt binnen een toekomstgerichte kerk. Met het rapport **'Werkers aan het mozaïek van kerkplekken'** (april 2023) is een belangrijke stap gezet in het omschrijven van nieuwe beroepsprofielen. Vier werkgroepen hebben deze profielen verder uitgewerkt.

2 Duurzaam luthers

Het voortbestaan van de lutherse traditie binnen de Protestantse Kerk staat onder druk. Het project **'Duurzaam luthers'** zoekt naar manieren om dit 'lutherse' vitaal en levend te houden. De geleerde lessen worden ook gebruikt voor de Protestantse Kerk als geheel.

3 Lichter op pad

In opdracht van het moderamen en het bestuur van de dienstenorganisatie is de notitie **'Lichter op pad'** opgesteld. Die notitie schetst een route om in gesprek te gaan over de structuur en besturing van de kerk: hoe kunnen we lichter kerk zijn? In 2024 praten we hier verder over door, met alle geledingen van de kerk.

4 Werkzaam vermogen

Hoe kunnen we vrij beschikbaar 'vermogen' (geld, mensen en middelen) binnen de kerk zó inzetten dat kerken elkaar versterken? Daarover denken allerlei partners samen na in het project **'Werkzaam vermogen'**. In 2024 onderzoeken we hoe we vraag en aanbod rond beschikbaar vermogen bij elkaar kunnen brengen.

Thema 1: Werken aan de basis

De basis van de kerk is de geloofsgemeenschap. De dienstenorganisatie helpt mee om te zorgen dat die basis stevig is. Met materiaal voor de eredienst, trainingen voor werkers in de kerk, en andere vormen van ondersteuning.

Ga mee!

'Ga mee! Samen getuigen van geloof, hoop en liefde' is het jaarthema van de Protestantse Kerk in 2023-2024. Dit thema loopt als rode draad door ons aanbod voor het kerkelijk seizoen. Het komt bijvoorbeeld terug in de advents- en veertigdagentijdskalenders, in liturgische suggesties en in gespreksmateriaal.

>> protestantsekerk.nl/jaarthema

Fonds voor potentiële predikanten

Er dreigt een fors tekort aan predikanten, reden waarom in 2023 het 'Fonds ondersteuning toekomstige predikanten binnen de Protestantse Kerk in Nederland' is opgericht. Dit fonds biedt financiële steun aan theologiestudenten (zij-instromers) die voorganger willen worden.

>> protestantsekerk.nl/studiefonds

Petrus in 2023

Petrus heeft in zijn zesjarig bestaan een goede band opgebouwd met de leden van de Protestantse Kerk. In 2023 is de samenhang tussen de verschillende onderdelen - magazine, website, social media, tv en losse uitgaven - versterkt.

>> petrus.protestantsekerk.nl

70% van de lezers geeft een **8 of hoger** voor de producten van **Petrus**

71% voelt zich door **Petrus verbonden** met de Protestantse Kerk

79% wordt door **Petrus geïnspireerd** en/of aan het denken gezet over het geloof

Praktijkcursus voor kerkmusici

In 2023 ging het eerste jaar van de Praktijkcursus 'Amateur Kerkmusicus' van start. Kerkmusici die zich verder willen bekwamen, worden hier toegerust in hun eigen muziekpraktijk. Het eerste (oriëntatie)jaar is een opstap om de derdegraads bevoegdheid cantor, organist of cantor-organist te halen.

>> protestantsekerk.nl/opleiding-kerkmuziek

Training en nascholing

Met onze vernieuwde basistrainingen weten startende ambtsdragers en vrijwilligers snel wat hun taak inhoudt. 2023 was het tweede jaar dat we deze trainingen aanbieden. Ze voorzien duidelijk in een behoefte. Ook de voortgezette nascholing van predikanten en kerkelijk werkers wordt goed gebruikt. In 2023 zijn we gestart met persoonlijke advisering om deelnemers aan de nascholing te helpen bij het opstellen van leerdoelen en een studieplan.

>> protestantsekerk.nl/training

Spelenderwijs

Je kent ze vast: de spellen Sirkelslag, Kerstchallenge en Paaschallenge. Deze spellen voor jeugdgroepen hebben voortaan één doorlopende verhaallijn door het jaar heen. Die 'rode draad' sluit aan op het jaarthema én is gekoppeld aan een diaconale actie. De spellen zijn opgenomen in de seizoenspakketten voor het jeugdwerk.

>> protestantsekerk.nl/jeugdwerk

De derde zondag na Pasen is voortaan **Roepingenzondag**: een dag om aandacht te besteden aan het thema 'roeping' en te bidden voor nieuwe voorgangers en andere werkers

Thema 2: Werken aan toekomstbestendigheid

Voor veel kerkplekken is nadenken over morgen een stap te ver. Ze worstelen vooral met de vraag hoe ze vandaag het hoofd boven water kunnen houden. Voor hen ontwikkelen we passende hulp.

Samen om de tafel

Om gemeenten goed te kunnen ondersteunen, is samenwerking tussen de classes en de dienstenorganisatie heel belangrijk. Niet alleen met de classispredikanten, maar ook met het breed moderamen van de classicale vergadering (BMCV) en de classicale colleges voor de behandeling van beheerszaken (CCBB's). In 2023 zijn we met een afvaardiging van deze partners om de tafel gegaan. We hebben besproken hoe we een gezamenlijke aanpak kunnen ontwikkelen.

De 4 pijlers onder de aanpak

Samen:

classispredikanten, BMCV, CCBB's en dienstenorganisatie leveren elk een essentiële bijdrage.

Proactief:

we komen gemeenten actief tegemoet in hun nood.

Integraal:

we kijken naar bestuurskracht, visie op kerk-zijn en financiële situatie.

Oplossingsgericht:

we zoeken naar praktische oplossingen en kansen.

Classisteam

Begin 2024 is een voorhoede van twee classes van start gegaan met de nieuwe aanpak: Delta en Groningen-Drenthe. In beide classes komt een classisteam dat bestaat uit de classispredikant, een financieel beleidsondersteuner en een adviseur dienstverlening. Het team heeft korte lijnen met het BMCV en het CCBB. Samen ontdekken ze welke manier van ondersteunen het beste werkt. De lessen worden gedeeld met andere classes.

Gemeenten krijgen begeleiding om **in kaart te brengen** wat in hun situatie nodig is

Thema 3: Werken aan toekomstgerichtheid

Veel lokale gemeenten willen op weg naar de toekomst, maar vragen zich af hóe precies. Samen met hen ontwikkelen we nieuwe vormen die aansluiten op de samenleving van nu.

Peilstok voor de kerk

Nieuw Kerkelijk Peil (NKP) brengt in kaart hoe een gemeente ervoor staat, wat gemeenteleden in huis hebben en wat ze prioriteit willen geven. Het onderzoek kijkt naar 9 kernkwaliteiten, waaronder 'levend en groeiend geloof', 'openstaan voor innovatie' en 'een duidelijke, breed gedeelde visie'. In 2023 deden 65 mensen mee aan het introductiewebinar van NKP. We zijn ook gestart met het ontwikkelen van dienstverlening die gemeenten helpt om aan de slag te gaan met hun sterke punten.

>> protestantsekerk.nl/nieuw-kerkelijk-peil

Leren pionieren

De pioniersbeweging heeft de afgelopen 15 jaar veel ervaring opgedaan. We maken die kennis nu breder beschikbaar voor alle missionaire initiatieven: van pioniersplekken tot diaconale presentieplekken. Dat doen we bijvoorbeeld via online leermodules, maar ook via leerkringen waar pioniers samen leren. En op netwerkdagen, waar ze kennis en ervaringen kunnen uitwisselen.

>> protestantsekerk.nl/pionieren

+40
nieuwe
online
leermodules

6
leerkringen
voor
pioniersplekken

15
nieuwe
pioniersplekken
gestart in 2023

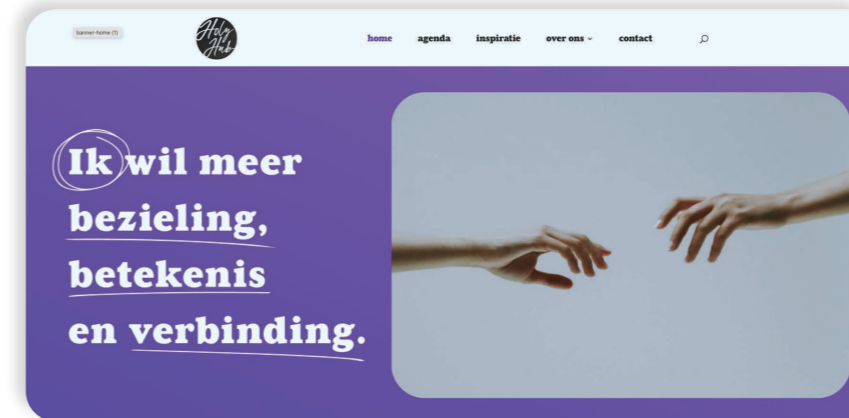
32 deelnemers
aan de basistraining
voor voortrekkers van
kliederkerkteams

154 deelnemers
aan de online
proeverijen over
kliederkerk

Kliederkerk in beweging

Samen ontdekken, vieren en eten: dat is kliederkerk, een missionaire kerkvorm voor families. We zijn bezig om kliederkerk door te ontwikkelen tot een beweging die op eigen benen kan staan. Zo is er een basistraining gemaakt voor voortrekkers van een kliederkerkteam. In combinatie met een online proeverij en online materialen kun je dan snel uit de startblokken met je kliederkerk.

>> kliederkerk.nl

Holy Hub

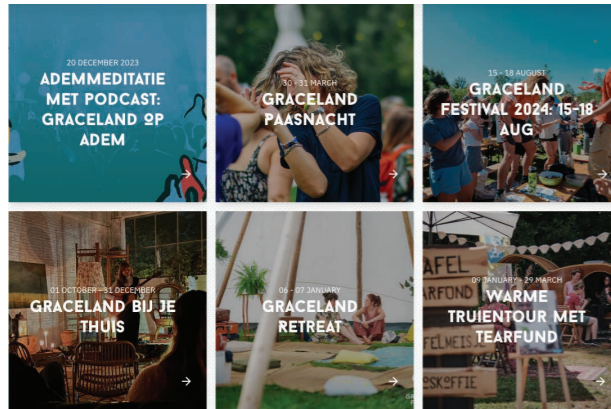
Een van de initiatieven die meededen aan het Zincubator-programma was Holy Hub, een platform voor zingeving met online artikelen, podcasts, video's en live events. Over Zincubator zeggen ze: "Dit programma helpt ons enorm om focus aan te brengen in de ontwikkeling van ons platform."

>> holylhub.nl

Op allerlei plekken in de Protestantse Kerk starten vernieuwers mooie initiatieven op. Het Zincubator-programma helpt hen om hun plannen stap voor stap te verbeteren.
>> protestantsekerk.nl/thema/innovatie

Thema 4: Kerk-zijn tussen 18 miljoen Nederlanders

Kerk-zijn betekent ook: betekenisvol aanwezig zijn tussen de miljoenen Nederlanders die niet of nauwelijks verbonden zijn aan een kerk. In het bijzonder de jongere generaties.

Events van Graceland

Samen met Graceland bouwen we een 'plek' voor jonge (25-45 jaar) zoekende gelovigen. Het jaarlijkse Graceland Festival trekt 2.500 bezoekers, maar de community is het hele jaar online en offline actief. Via social media is er dagelijks content en er is ook een wekelijkse nieuwsbrief. Zinzoekers zijn welkom bij de lokale ontmoetingen - 15 keer in 2023. En de podcast 'Graceland op adem' met Jan Verduijn is tienduizenden keren beluisterd.

>> graceland.nl

Categoriaal pastoraat

De Protestantse Kerk telt zo'n 500 predikanten en werkers die geestelijk verzorger zijn binnen de wereld van bijvoorbeeld justitie, politie, zorg, krijgsmacht, koopvaardij en studenten. Deze categoriaal pastores geven niet alleen pastorale zorg, ze delen ook waardevolle vragen vanuit hun werkveld met de kerk. Bijvoorbeeld rond thema's als eenzaamheid, oorlog en vrede, en het levenseinde. In 2023 hebben we stappen gezet om dit werkterrein beter zichtbaar te maken in de kerk. Directie en moderamen gaan bijvoorbeeld regelmatig op werkbezoek.

>> protestantsekerk.nl/geestelijkeverzorging

In januari ging Hoedan van start: een online community voor 20'ers zonder kerkelijke achtergrond maar met zingevingsvragen

>> eo.nl/hoedan

The Passion 2023

In de afgelopen tijd zijn er allerlei verdiepende materialen ontwikkeld rond The Passion. Kerken kunnen bijvoorbeeld zelf een paaswake organiseren. En kijkers kunnen online meer te weten komen over Pasen.

>> protestantsekerk.nl/passion

2.580.000 kijkers

naar de uitzending van The Passion op Witte Donderdag

300.000 kijkers

naar PassionTalk, waarin nagepraat is over The Passion

1.011.000 kijkers

naar The Passion Hemelvaart, over de opstanding en de hemelvaart

6.951 online magazines

verstuurd over The Passion en de betekenis van Pasen

190 kerken

vroegen een pakket aan voor het organiseren van een eigen kijkavond

4x Move Community

Voor jonge christenen (18-35 jaar) die expliciet geloven maar een los-vaste relatie hebben met de kerk is er Move: een grote interkerkelijke online community die focust op verbinding en het verdiepen van geloof.

>> move.community

>> Dagelijks een verdiepende podcast voor **3.500 luisteraars**

>> Wekelijks video's van getuigenissen die **tienduizenden keren** bekeken werden

>> Meet-ups om te bouwen aan een interkerkelijk **collectief van jonge leiders**

MOVE COMMUNITY

In de theatervoorstelling 'In Gods Naam' gaat Bas Ragas op zoek naar Bijbelse antwoorden in onzekere tijden. Lokale kerken helpen mee om deze voorstelling naar hun regio te halen

Uitgelicht Kerk in Actie in 2023

Kerk in Actie maakt deel uit van de Protestantse Kerk. Samen met kerken en organisaties wereldwijd zetten we ons in voor een samenleving waarin mensen tot hun recht komen, weet hebben van Gods liefde, in vrede samenleven en zorg dragen voor elkaar en de schepping.

€ 31 miljoen
Bestedingen wereldwijd

Actief in 4 regio's

Samenwerking met **+250 partners**
in **+350 projecten**
in **+30 landen**

5 speerpunten

Ons werk richt zich op de volgende punten:

- De Bijbel als levensbron
- Kerken in een minderheidssituatie
- Kinderen en jongeren
- Mensen op zoek naar veiligheid
- Armoede

7x in actie

Een greep uit onze activiteiten:

Golfregio

+2.000 kerkleden werden getraind in het delen van het evangelie.

Afrika

Tientallen christenen en moslims in Nigeria kregen training in vreedzaam samenleven.

Azië

In India opende onze partner **8 onderwijscentra** voor migrantenkinderen.

Zuid-Amerika

Honderden migranten op doorreis ontvingen steun van onze partner in Bolivia.

Midden-Oosten

Via onze partner was er noodhulp voor **+1 miljoen mensen** in Syrië.

Nederland

Meer dan **40 kerkelijke gemeenten** openden een inleverpunt voor de Voedselbank.

En ...

De huis-aan-huiscollecte voor Oekraïne bracht **€ 650.000** op.

Meer over ons werk lees je in het **Kerk in Actie Jaarverslag 2023**

Personeel & organisatie

Een paar honderd medewerkers en tientallen vrijwilligers werken vanuit de dienstenorganisatie voor lokale kerken in Nederland. We doen ons best om te zorgen dat ze hun werk met plezier kunnen doen.

4x personeelsbeleid

Vrijwilligersbeleid

In 2023 zijn we gestart met de ontwikkeling van nieuw vrijwilligersbeleid. Het doel: betere ondersteuning van onze vrijwilligers. We investeren bijvoorbeeld in het werven van nieuwe vrijwilligers.

Arbeidsvoorwaarden

Er is een nieuwe reiskostenregeling ontwikkeld die medewerkers stimuleert om duurzaam te reizen. We hebben ook een nieuwe thuiswerkregeling die beter past bij het 'nieuwe werken'.

Werkmaatje

We willen graag dat nieuwe medewerkers zich snel thuis voelen. Daarom krijgt elke nieuwe medewerker voortaan een 'werkmaatje'. Die helpt hem of haar om wegwijs te worden in de organisatie.

Opleidingsbeleid

Ook het opleidingsbeleid is opgefrist. Nieuw is onder andere het opleidingsplatform New Heroes. Via dat platform kunnen medewerkers makkelijk online trainingen volgen.

Personeel in cijfers

	2023	2022
vrijwilligers	31	38
medewerkers (in fte)	264	255
basisformatie (in fte)	199,3	197,8
mobiliteits-pool	64,3	57,5

Dit zijn werkers met bijzondere/ tijdelijke aanstellingen.

Financiën

Kerncijfers

(bedragen x € 1.000)

	begroting 2024	rekening 2023	rekening 2022
Balanstotaal	102.508	115.659	113.347
Resultaat continuïteitsreserve	-542	3.076	11
Continuïteitsreserve in %	49,3%	55,2%	49,6%
Baten	57.555	76.066	53.220
Lasten	66.458	74.274	70.146
Personeelskosten	26.594	21.865	20.516
Ziekteverzuim in %	4,0%	2,5%	2,9%

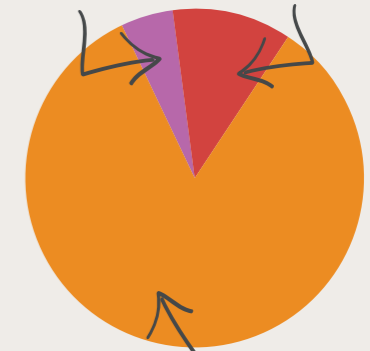
Besteding aan doelstellingen

(bedragen x € 1.000)

	rekening 2023	%
Bestedingen aan doelstellingen	62.255	83,8%
Kosten werving baten	3.529	4,8%
Kosten beheer en administratie	8.490	11,4%
Totaal bestedingen aan doelstellingen	74.274	100,0%

Verdeling totale lasten Protestantse Kerk

4,8% kosten werving baten
11,4% kosten beheer en administratie

83,8% bestedingen aan doelstellingen

Meer weten?

U vindt het complete jaarverslag inclusief de jaarrekening op protestantsekerk.nl

**Protestantse
Kerk**

Dienstenorganisatie Protestantse Kerk

Postbus 8504

3503 RM Utrecht

(030) 880 18 80

info@protestantsekerk.nl

protestantsekerk.nl

Bezoekadres: Joseph Haydnlaan 2a, Utrecht

 @protestantsekerkinnederland

 @protestantsekerkinnederland

| Vindplaats van
geloof, hoop en liefde

Jaarverslag in het kort
Juli 2024